Lekcja 4

E-ZUS, czyli firma pod ręką

- Rejestracja firmy
- Zgłoszenie do ubezpieczeń
- Ulgi w płaceniu składek
- Rozliczenia z ZUS

Lekcja 4: E-ZUS, czyli firma pod ręką

- Rejestracja firmy
- Zgłoszenie do ubezpieczeń
- Ulgi w płaceniu składek
- Rozliczenia z ZUS

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lekcje z ZUS

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Rejestracja działalności gospodarczej

1

Działalność gospodarczą zarejestrujesz w urzędzie gminy lub miasta. Możesz też wysłać elektronicznie wniosek o wpis do CEIDG. Zgłosisz się w ten sposób także jako płatnik składek. **Zrobisz to na jednym wniosku CEIDG-1**.

CEIDG to Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, czyli spis przedsiębiorców.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Zgłoszenie do ubezpieczeń

2

Przy rejestracji firmy w urzędzie gminy lub miasta (wraz z wnioskiem CEIDG-1) możesz też złożyć odpowiednie dokumenty i zgłosić:

- **siebie** do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego (lub tylko do ubezpieczenia zdrowotnego);
- **członków swojej rodziny** do ubezpieczenia zdrowotnego;
- **zatrudnione osoby**, m.in. pracowników, zleceniobiorców, osoby współpracujące, do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego albo tylko do ubezpieczenia zdrowotnego;
- **członków rodziny zatrudnionych osób** do ubezpieczenia zdrowotnego.

Możesz to również zrobić bezpośrednio w placówce ZUS, listownie albo elektronicznie (przez program Płatnik lub aplikację e-Płatnik).

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Obowiązkowe ubezpieczenia przedsiębiorcy

3

- ubezpieczenia społeczne:
  - emerytalne,
  - rentowe,
  - wypadkowe;
- ubezpieczenie zdrowotne.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Dobrowolne ubezpieczenie przedsiębiorcy

4

Jeśli przystąpisz do **ubezpieczenia chorobowego**, możesz korzystać ze świadczeń w razie choroby i macierzyństwa.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Składki przedsiębiorcy

5

Składki na ubezpieczenia społeczne będziesz naliczać za siebie od **60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego**.

Jeśli jednak spełnisz warunki określone w przepisach, możesz skorzystać z:

- ulgi na start,
- preferencyjnych składek,
- małego ZUS+,
- zwolnienia ze składek dla emerytów,
- wakacji składkowych.

Jeśli będziesz korzystać z ulg i zwolnień, musisz liczyć się z konsekwencjami – będziesz mieć niższe świadczenia z ubezpieczeń społecznych lub w ogóle ich nie dostaniesz.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Ulga na start

6

Możesz przez **6 miesięcy** od założenia firmy nie płacić składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli:

- rozpoczniesz działalność gospodarczą po raz pierwszy albo ponownie po co najmniej 60 miesiącach od ostatniego jej zawieszenia lub zakończenia;
- nie wykonujesz dla byłego pracodawcy tego, co robiłeś dla niego jako pracownik w tym lub w poprzednim roku.

Skutki korzystania z ulgi na start:
brak składek to brak jakiejkolwiek ochrony w postaci świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Preferencyjne składki

7

Gdy zaczniesz płacić składki na ubezpieczenia społeczne, przez **24 miesiące** obliczasz je od podanej przez siebie kwoty – nie niższej niż **30% minimalnego wynagrodzenia**, jeśli:

- w ostatnich 60 miesiącach przed rozpoczęciem działalności gospodarczej nie prowadziłeś pozarolniczej działalności (nie prowadziłeś więc działalności gospodarczej, ale także nie byłeś np. wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną działalnością, wspólnikiem spółki jawnej, twórcą czy artystą);
- Twoja firma nie będzie świadczyła byłemu pracodawcy tego, co robiłeś dla niego jako pracownik w roku założenia działalności lub w roku poprzednim.

Skutki płacenia preferencyjnych składek: **niższe składki to niższe świadczenia z ubezpieczeń społecznych**.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Mały ZUS+

8

Możesz płacić niższe składki na ubezpieczenia społeczne – od podstawy ustalonej od Twojego dochodu z działalności gospodarczej za poprzedni rok – maksymalnie przez **36 miesięcy** w ciągu ostatnich 60 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej.

Aby płacić mały ZUS+, musisz spełnić m.in. następujące warunki:

- Twoje przychody z działalności za ubiegły rok nie mogą przekroczyć **120 tys. zł**;
- w poprzednim roku kalendarzowym prowadziłeś działalność gospodarczą przez **co najmniej 60 dni**;
- nie wykonujesz dla byłego pracodawcy tego, co robiłeś dla niego jako pracownik w tym lub poprzednim roku.

Skutki korzystania z małego ZUS+: **niższe składki to niższe świadczenia z ubezpieczeń społecznych**.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Działalność nieewidencjonowana (nierejestrowana)

9

Jeśli prowadzisz drobną działalność nieewidencjonowaną (bez konieczności rejestracji w CEIDG), np. prowadzisz bloga, nie jesteś objęty ubezpieczeniami społecznymi.

Skutki prowadzenia działalności nieewidencjonowanej: **brak składek to brak świadczeń z ubezpieczeń społecznych**.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Minimalne kwoty składek na ubezpieczenia społeczne przedsiębiorcy (bez ubezpieczenia chorobowego)

10

	Standardowe składki	Preferencyje składki
Podstawa wymiaru składek	od 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w 2024 r. od 4694,40 zł)	od 30% minimalnego wynagrodzenia (w 2024 r. za styczeń–czerwiec od 1272,60 zł, a za lipiec–grudzień od 1290 zł)
Łączna kwota składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe i wypadkowe (ryczałt 1,67%)	1485,31 zł	371,47 zł za styczeń–czerwiec 2024 r. 376,55 zł za lipiec–grudzień 2024 r.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Wyższe składki to wyższe świadczenia

11

Prawo określa minimalne kwoty, od których musisz naliczać swoje składki jako przedsiębiorca.

Jednak możesz zadeklarować wyższą kwotę. Im wyższe składki będziesz płacić, tym wyższe otrzymasz świadczenia, np. w razie choroby czy wypadku przy pracy.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Zgłoszenie osób zatrudnionych

12

Jeżeli zatrudnisz pracowników albo zleceniobiorców, to musisz w ciągu **7 dni** od dnia zatrudnienia zgłosić ich do ubezpieczeń w ZUS.

Osoby zatrudnione możesz także zgłosić do ubezpieczeń wraz z wnioskiem CEIDG-1 (na dodatkowych formularzach).

Dokumenty możesz złożyć w urzędzie miasta lub gminy albo wysłać elektronicznie.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Terminy opłacania składek i przekazywania dokumentów

13

Opłacasz składki i przekazujesz dokumenty za dany miesiąc w terminie do:

- **15. dnia** następnego miesiąca – m.in. jeśli prowadzisz spółkę kapitałową, spółdzielnię, stowarzyszenie, fundację;
- **20. dnia** następnego miesiąca – m.in. jeśli opłacasz składki wyłącznie na własne ubezpieczenia, prowadzisz spółkę osobową.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Rozliczenia z ZUS

14

Jeśli będziesz rozliczać składki za **ponad 5 osób**, to dokumenty do ZUS będziesz obowiązkowo przekazywać w formie elektronicznej.

Możesz skorzystać z przygotowanego przez ZUS bezpłatnego **programu Płatnik** albo **ePłatnik**.

Lekcja 4

Lekcje z ZUS

Dofinansowanie płatników składek

15

Jeśli nie będziesz zalegać z opłacaniem składek w ZUS, możesz uzyskać **dofinansowanie na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w Twojej firmie**.

ZUS przyznaje dofinansowanie w ramach corocznego **konkursu na projekty dotyczące utrzymania zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej**.

Program dofinansowania płatników składek
ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Maksymalna kwota dofinansowania:

- do **80%** szacowanej wartości projektu,
- nie mniej niż **10 tys. zł**,
- nie więcej niż **300 tys. zł**.

Lekcja 4

ĆWICZENIE – MAPA MYŚLI

Na podstawie wiadomości z lekcji wypisz informacje o ulgach dla przedsiębiorców. Skorzystaj z poniższej mapy myśli albo zrób to na dużym arkuszu papieru.

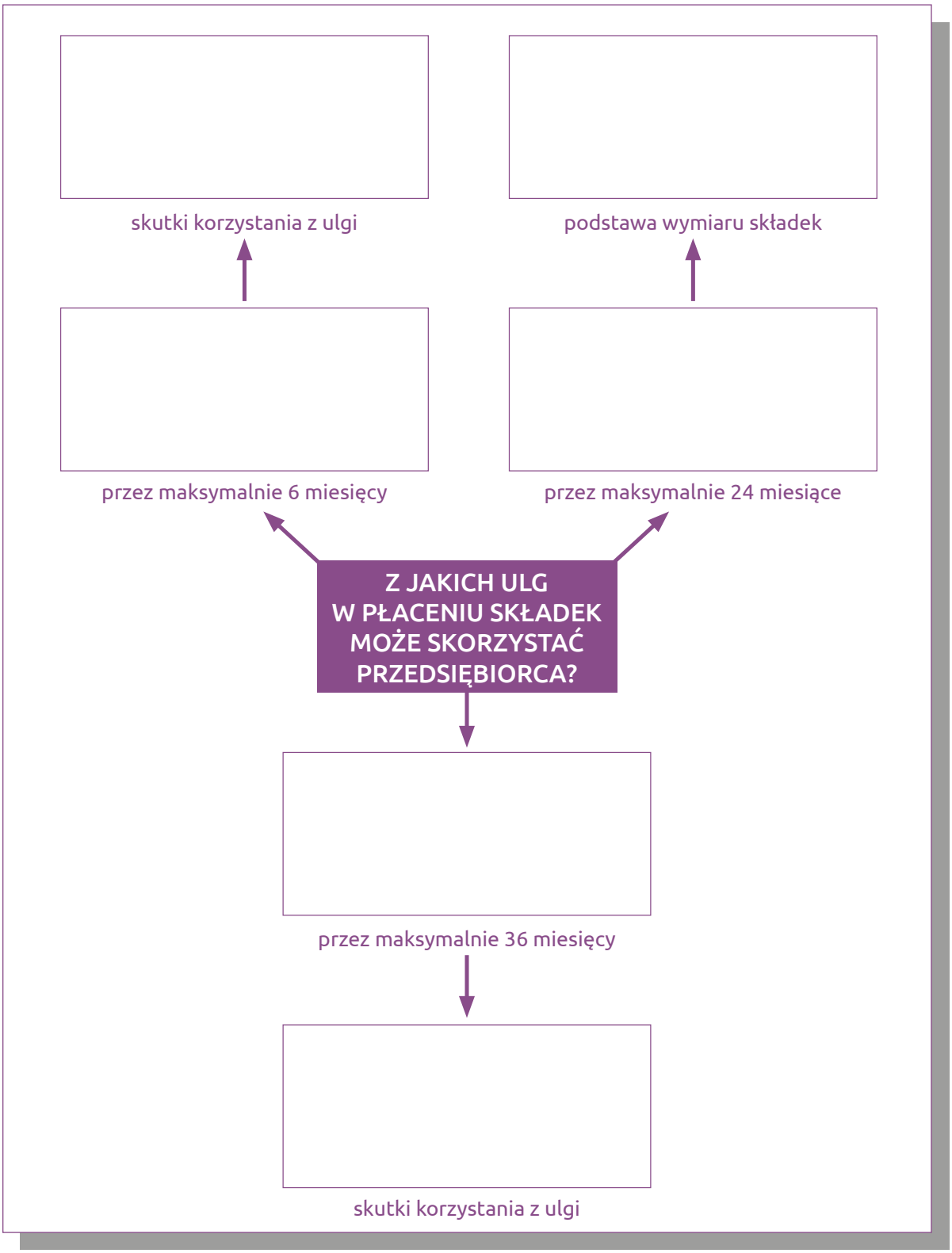

CZY WIESZ...

...JAKIE MASZ OBOWIĄZKI I PRAWA, GDY ROZPOCZYNASZ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ?

Rejestracja firmy

Swoją firmę zarejestrujesz w tzw. jednym okienku. Wystarczy, że złożysz w urzędzie gminy albo miasta (lub wyślesz przez internet) **jeden wniosek** – o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) na formularzu CEIDG-1. W ten sposób zgłosisz jednocześnie swoją firmę:

- w gminie;
- w urzędzie skarbowym;
- w Głównym Urzędzie Statystycznym;
- w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Zgłoszenie do ubezpieczeń

Przy rejestracji w CEIDG możesz od razu zgłosić siebie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego (lub tylko do ubezpieczenia zdrowotnego). Możesz także zgłosić:

- osoby, które zatrudniasz, np. pracowników, zleceniobiorców, osoby współpracujące – do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego lub tylko do ubezpieczenia zdrowotnego;
- członków swojej rodziny i członków rodzin osób, które zatrudniasz – do ubezpieczenia zdrowotnego.

Dane z dokumentów, które złożysz w urzędzie gminy albo miasta lub dołączysz do wniosku elektronicznego, trafią także do ZUS.

Ważne!

Osoby współpracujące z Tobą przy prowadzeniu działalności to: małżonek, dzieci (własne, drugiego małżonka, przysposobione), rodzice, macocha i ojczym oraz osoby przysposabiające Cię, jeśli spełniają oba warunki:

- pozostają z Tobą we wspólnym gospodarstwie domowym;
- współpracują z Tobą przy prowadzeniu działalności.

Naliczanie składek

Jako przedsiębiorca podajesz w dokumentach ubezpieczeniowych kwotę, od której co miesiąc obliczasz za siebie składki na ubezpieczenia społeczne. Jest to tzw. **podstawa wymiaru składek**. Ta kwota musi wynosić **co najmniej 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego** (w 2024 r. – 4694,40 zł). Jeśli jednak spełnisz warunki określone w przepisach, możesz skorzystać z następujących ulg w płaceniu składek:

- ulgi na start;
- preferencyjnych składek;
- małego ZUS+.

Ważne!

Aktualną wysokość minimalnej podstawy wymiaru składek i kwoty składek znajdziesz na stronie **www.zus.pl** w zakładce [Baza wiedzy] → [Składki, wskaźniki, odsetki] → [Składki] → [Wysokość składek na ubezpieczenia].

Ulga na start

Ulga na start zwalnia z płacenia składek na ubezpieczenia społeczne przez **6 miesięcy** kalendarzowych od podjęcia działalności gospodarczej. Warunki skorzystania z ulgi na start znajdziesz na slajdzie 6 (s. 54).

Musisz jednak wiedzieć, że jeśli skorzystasz z ulgi na start, nie będziesz w tym okresie objęty ubezpieczeniami społecznymi. Oznacza to, że gdy w tym czasie zachorujesz, będziesz opiekować się dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny albo urodzi Ci się dziecko, nie otrzymasz świadczeń z ubezpieczenia chorobowego: zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku opiekuńczego.

Dotyczy to także świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Preferencyjne składki

Gdy wykorzystasz ulgę na start przez **6 miesięcy** lub wcześniej z niej zrezygnujesz, będziesz płacić preferencyjne składki. Możesz też płacić preferencyjne składki od razu po rozpoczęciu działalności. To Ty decydujesz, czy skorzystasz z ulgi na start i przez jaki okres. Warunki płacenia preferencyjnych składek znajdziesz na slajdzie 7 (s. 54).

Jeśli będziesz płacić składki od **30% minimalnego wynagrodzenia**, to od tej kwoty będzie obliczony m.in. Twój zasiłek chorobowy, macierzyński czy opiekuńczy.

Ulgi w płaceniu składek na ubezpieczenia społeczne

Rodzaj ulgi	Okres, przez jaki możesz korzystać z ulgi	Składki na ubezpieczenia społeczne		Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Składka na ubezpieczenie zdrowotne
ulga na start	maksymalnie przez 6 miesięcy od kiedy rozpoczniesz działalność	brak składek		brak świadczeń	Zasady ustalania podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne zależą od formy opodatkowania
preferencyjne składki	maksymalnie przez 24 miesiące od kiedy zaczniesz opłacać składki na ubezpieczenia społeczne	najniższa podstawa, od której obliczasz składki, to 30% minimalnego wynagrodzenia (w 2024 r. za styczeń–czerwiec – 1272,60 zł; za lipiec–grudzień – 1290 zł)	**Ważne!** możesz płacić wyższe składki, ale są limity: • podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest ograniczona w danym roku kalendarzowym (w 2024 r. – 234 720 zł) • podstawa wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe jest ograniczona w danym miesiącu (od stycznia do grudnia 2024 r. – 19 560 zł)	ZUS obliczy świadczenie od kwoty, od której opłacasz składki	
mały ZUS+	maksymalnie przez 36 miesięcy w ciągu ostatnich 60 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej	• podstawa ustalona od wysokości dochodu z działalności gospodarczej • podstawa mieści się między 30% minimalnego wynagrodzenia (w 2024 r. – 1272,60 zł) a 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w 2024 r. – 4694,40 zł)			

Mały ZUS+

Niższe składki na ubezpieczenia społeczne – **od podstawy ustalonej od Twojego dochodu** – możesz płacić także wtedy, gdy wykorzystasz ulgę na start i preferencyjne składki. Z małego ZUS+ nie możesz jednak skorzystać od pierwszego dnia, w którym rozpoczniesz działalność, bo jednym z warunków tej ulgi jest prowadzenie działalności przez co najmniej 60 dni w poprzednim roku kalendarzowym. Pozostałe warunki znajdziesz na slajdzie 8 (s. 54).

Podstawa, od której będziesz płacić składki, zależy od Twojego dochodu z działalności gospodarczej za poprzedni rok kalendarzowy. Najniższą podstawę wymiaru składek na dany rok możesz ustalić według specjalnego wzoru albo skorzystać z kalkulatora na stronie **www.zus.pl** lub **www.eskladka.pl**.

Jeśli będziesz płacić składki od niższej podstawy, wpłynie to na wysokość świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego. Okres, przez który będziesz płacić obniżone składki, wpłynie też na wysokość Twojej przyszłej emerytury lub renty.

Wakacje składkowe

Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą, możesz raz w roku skorzystać ze zwolnienia z opłacenia składek z tego tytułu na własne obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, a także na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy (tzw. wakacje składkowe).

Jest to ulga, która:

- przysługuje za jeden miesiąc kalendarzowy w danym roku;
- jest liczona od najniższej obowiązującej Cię minimalnej podstawy wymiaru;
- stanowi pomoc de minimis.

Niewpłacone składki są sfinansowane z budżetu państwa. Aby otrzymać ulgę, musisz spełnić określone warunki i złożyć wniosek przez PUE/eZUS. Wakacje składkowe to ulga, która działa od listopada 2024 r., to znaczy, że w tym miesiącu można złożyć wniosek o zwolnienie ze składek za grudzień 2024 r. Zwolnienie nie obejmuje składki zdrowotnej.

Składka zdrowotna

Jeśli prowadzisz działalność gospodarczą, jesteś obowiązkowo objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Podlegasz temu ubezpieczeniu od dnia, od którego prowadzisz działalność, do dnia, w którym ją zakończysz (z wyjątkiem okresu, na który zawiesisz działalność).

Zasady ustalania składki zdrowotnej zależą od formy opodatkowania. Inaczej podstawę wymiaru ustalają np. przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych, a inaczej – ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych czy opodatkowani w formie karty podatkowej. Na przykład osoby, które osiągają przychody z działalności gospodarczej oraz stosują opodatkowanie w formie karty podatkowej, opłacają składki naliczane od kwoty minimalnego wynagrodzenia. Miesięczna składka na ubezpieczenie zdrowotne w 2024 r. przy tej formie opodatkowania wyniesie 381,78 zł (9% × 4242 zł).

Składkę zdrowotną musisz zawsze opłacić w pełnej wysokości. Dzieje się tak nawet wtedy, gdy działalność gospodarczą wykonujesz tylko przez część miesiąca, bo np. pobierałeś zasiłek chorobowy.

Terminy opłacania składek i przekazywania dokumentów

Opłacasz składki i przekazujesz dokumenty za dany miesiąc w terminie do:

- **15 dnia** następnego miesiąca – m.in. jeśli prowadzisz spółkę kapitałową, spółdzielnię, stowarzyszenie, fundację,
- **20 dnia** następnego miesiąca – m.in. jeśli opłacasz składki wyłącznie na własne ubezpieczenia, prowadzisz spółkę osobową.

Jeżeli 15 lub 20 dzień miesiąca przypada w sobotę, niedzielę lub święto, to ostatnim dniem terminu opłacenia składek i przekazania dokumentów jest następny dzień po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Ważne!

Wszystkie składki opłacasz jednym przelewem na swój numer rachunku składkowego (NRS).

Przesyłanie dokumentów do ZUS

Jako płatnik składek musisz przekazywać do ZUS tzw. dokumenty rozliczeniowe. Są to:

- deklaracja rozliczeniowa ZUS DRA – są w niej wszystkie składki za dany miesiąc;
- raporty imienne za każdą osobę, za którą opłacasz składki:
  - ZUS RCA – o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach;
  - ZUS RPA – o przychodach ubezpieczonego/okresach pracy nauczycielskiej;
  - ZUS RSA – o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek.

Nawet jeśli prowadzisz działalność gospodarczą i opłacasz składki tylko na własne ubezpieczenia, musisz co miesiąc przekazywać dokumenty rozliczeniowe do ZUS. Obowiązek ten wynika ze zmian w ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne. Składasz w takim przypadku wyłącznie deklarację ZUS DRA, w której rozliczasz składki za siebie.

Jeśli rozliczasz składki za **ponad 5 osób**, to przekazujesz dokumenty **obowiązkowo w formie elektronicznej**. Możesz to robić za pośrednictwem **ePłatnika** albo **programu Płatnik**.

Aplikacja ePłatnik (internetowy odpowiednik programu Płatnik) jest powiązana z profilem płatnika na Platformie Usług Elektronicznych (PUE)/eZUS. Musisz mieć więc konto na PUE/eZUS. Możesz używać ePłatnika, jeśli rozliczasz składki za maksymalnie 100 ubezpieczonych. Aplikacja pozwala podpisywać dokumenty nie tylko kwalifikowanym podpisem elektronicznym, lecz także podpisem osobistym (e-dowodem) lub profilem zaufanym ze strony pz.gov.pl.

Z **programu Płatnik** możesz korzystać niezależnie od liczby ubezpieczanych osób. Jednak do przekazywania dokumentów za pomocą programu Płatnik potrzebny Ci będzie kwalifikowany podpis elektroniczny.

Wniosek o odroczenie terminu płatności, rozłożenie długu na raty

Jeżeli nie będziesz w stanie na bieżąco opłacać składek, możesz wystąpić do ZUS z wnioskiem, aby odroczyć termin ich płatności. Jeśli już będziesz mieć zaległości składkowe, możesz złożyć wniosek, aby rozłożyć ten dług na raty. ZUS może też umorzyć należności z tytułu składek, ale musisz spełniać warunki określone w przepisach.

ĆWICZENIE – ROZWIĄŻ ZADANIE

Zadanie 1

Anna prowadzi od 1 kwietnia 2024 r. działalność gospodarczą – internetowy sklep z produktami ekologicznymi. Od 1 kwietnia korzysta z ulgi na start. W maju Anna uległa wypadkowi przy pracy i jest niezdolna do pracy. Na jakie świadczenia może liczyć Anna?

Odpowiedź:

Zadanie 2

Piotr prowadzi restaurację. Zatrudnia Adama, który jest studentem i ma 23 lata, na podstawie umowy zlecenia. Wymień, jakie składki musi płacić Piotr od umowy zlecenia z Adamem.

Odpowiedź:

Zadanie 3

Andrzej prowadzi działalność gospodarczą – bar (jest to jego jedyna działalność zarobkowa). Zatrudnia na podstawie umowy o pracę jednego pracownika – Katarzynę. Andrzej opłaca za siebie preferencyjne składki (bez składki chorobowej). Wymień, jakie ubezpieczenia są obowiązkowe dla Andrzeja jako przedsiębiorcy, a jakie – dla Katarzyny. Na jakie świadczenia z ubezpieczenia chorobowego mogą oni liczyć w razie choroby i dlaczego?

Odpowiedź:

Zadanie 4

Maria prowadzi działalność gospodarczą – sklep z zabawkami dla dzieci. Korzystała przez 6 miesięcy z ulgi na start. Teraz opłaca składki na ubezpieczenia społeczne (w tym na ubezpieczenie chorobowe) od 30% minimalnego wynagrodzenia. Maria jest w ciąży. Czy będzie mogła skorzystać z zasiłku macierzyńskiego, gdy urodzi dziecko? Od jakiej kwoty ZUS będzie obliczał zasiłek?

Odpowiedź:

KOMIKS

Janek założył firmę kurierską i płaci składki na ubezpieczenia społeczne
Antek założył firmę kurierską, korzysta z ulgi na start i nie płaci składek na ubezpieczenia społeczne
Janek i Antek mają wypadek
KABADACH!
Janek korzysta z rehabilitacji w ramach prewencji rentowej ZUS
(dostaje też świadczenia z ubezpieczeń społecznych)
Antek korzysta z kul
(za własne pieniądze)
Janek szybko wraca do pracy
Antek powoli wraca do siebie